

PIJPENMAKERSKNECHTEN TERUG IN DEN BOSCH

door Piet Smiesing

Jaren geleden raakte ik in het Utrechtse gemeentearchief in gesprek met de heer Dumerniet, die hier op zoek was naar zijn voorzaten. Toen hij hoorde dat ik op zoek was naar pijpenmakers, riep hij triomfantelijk uit: "Dan heb ik voor u een aardig archiefstuk waar maar liefst 5 pijpenmakersknechten in voorkomen!" Prompt kreeg ik een kopie van de trouwakte van Johannes Andries Dumerniet en zijn vrouw Anna Mackay. Aangezien dit huwelijk in 's-Hertogenbosch plaatsvond en ikzelf op zoek was naar Utrechtse pijpenmakers, speelde ik de gegevens door aan Eddie Nijhof die toen bezig was met een onderzoek naar pijpenmakers in Den Bosch. Hij verwerkte deze gegevens in: "De Bossche pijpenindustrie en haar producten".

Blijkbaar was hij in de veronderstelling dat het huwelijk in Utrecht was voltrokken, want hij schrijft: *"op 11 januari 1817 trouwde in Utrecht Johannes Andries Dumerniet met Anna Mackay. Als getuigen traden zijn collega pijpmakersknechten op. Dit waren Pieter Korver, Wilhelmus Ceroen, Frederic Marinus en Martinus Houdijk, van de laatste drie personen is niet bekend waar ze vandaan komen"*.

De voltrekking van het huwelijk vond in 's-Hertogenbosch plaats en niet in Utrecht. Aangezien de vergissing nooit in een latere publicatie is rechtgezet en de gegevens voor de pijpenindustrie in 's-Hertogenbosch toch relevant zijn, wil ik dit na al die jaren alsnog even doen.

Huwelijk in 's-Hertogenbosch

Op 11 januari 1817 's morgens om elf uur verschenen Johannes Andries Dumerniet, oud 21 jaar, geboren en gedoopt in 's-Hertogenbosch op 14 mei 1795 en Anna Mackay voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van de stad 's-Hertogenbosch, om hun huwelijk te doen voltrekken. Johannes Andries was de zoon van Jacobus Dumerniet (niet aanwezig) en de kantwerkster Hanna de Ruyter.

Als getuigen traden op:

1. Pieter Korver, pijpenmakersknecht, oud 24 jaar
2. Wilhelmus Ceroen, pijpenmakersknecht, oud 24 jaar
3. Frederic Marinus, pijpenmakersknecht, oud 26 jaar
4. Marinus Houdijk, pijpenmakersknecht, oud 30 jaar

De moeders, en de pijpenmakersknechten Ceroen en Marinus verklaarden niet te kunnen schrijven en konden hun getuigenis dus niet bezegelen met hun handtekening. Johannes Andries Dumerniet tekende met de naam Dumerniet.

Waarschijnlijk werkten deze knechten in de pijpenfabriek van Leonard Eras, die van 1811 tot 1848 productief was.

Geraadpleegde literatuur

- Duco, Don, Pijpmakers in 's-Hertogenbosch, Pijpelijntjes, 1978, jrg. IV, nr. 3.
- Hurk, J.L.F. van den en E. Nijhof, De Bossche pijpenindustrie en haar producten, PKN XXIII, 1983, p. 606 t/m 67.
- Janssen, H.L. (red.), Van Bos tot Stad. Opgravingen in 's-Hertogenbosch, deel II, hoofdstuk 21, Pijpen, p. 229 t/m 236.